Guide & Concordance

to

THE COLONIAL ECONOMY IN THE NETHERLANDS INDIES
PART 1:
THE COMMISSION TO INVESTIGATE THE SUGAR MANUFACTORIES ON JAVA, 1854-1857

on microfiche

51616286

Nationaal Archief, The Hague
&
Moran Micropublications, Amsterdam, The Netherlands

Specifications

Dutch title: *Archief van de Commissie voor de Opname van de Verschillende Suikerfabrieken op Java (Commissie Umbgrove) [1853-1858], 1854-1857*

Location: Nationaal Archief, The Hague

National Archives' access number (*toegang*): 2.10.11

Size: 262 positive silver microfiches

Order no.: MMP135

Finding aids: Printed publisher's guide and concordance based on *Inventaris van het archief van de Commissie voor de Opname van de Verschillende Suikerfabrieken op Java (Commissie Umbgrove) [1853-1858], 1854-1857*, by H.B.N.B. Adam (Nationaal Archief, Den Haag, 1979).

Availability: available

Cover illustration: *Sugar Manufactory Pangka, Tegal, Java by A. Salm, c. 1872, collection of the KITLV, Leiden, The Netherlands, 47D-4* (the illustration is not part of the microfiche collection, but for documents concerning this manufactory, see inventory numbers 102, 196 on microfiche 54-56)

Orders & inquiries

Moran Micropublications
Singel 357
1012 WK Amsterdam
The Netherlands

Tel + 31 20 528 6139
Fax + 31 20 623 9358 (please request fax service first by e-mail)
E-mail: info@moranmicropublications.nl
Website: www.moranmicropublications.nl

Guide & Concordance

to

THE COLONIAL ECONOMY IN THE NETHERLANDS INDIES
PART 1:
THE COMMISSION TO INVESTIGATE THE SUGAR MANUFACTORIES ON JAVA, 1854-1857

on microfiche

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

Nationaal Archief, The Hague
&
Moran Micropublications, Amsterdam, The Netherlands

厦門大學圖書館
BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS
博至於止

© 2008 Nationaal Archief, The Hague &
Moran Micropublications, Amsterdam, The Netherlands

CONTENTS/INHOUD

Publisher's Preface.....5
Note on the microfiches and the present guide.....6
Copyright and citation/citeerinformatie.....6
Inventory/Inventaris, by/door H.B.N.B. Adam.....7

厦門大學圖書館
BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

PUBLISHER'S PREFACE

Short background

In the early 1830s the Dutch introduced the "*cultuurstelsel*" (cultivation system) into their East Indies colony of Java. This system amounted to forcing the native Indonesians to cultivate various cash crops, in particular sugar and coffee, to be paid to the colonial government, which would then sell them on the world market through the Dutch Trading Company (*Nederlandsch handelmaatschappij*) set up in 1824 under royal patronage. By 1840 the first famines provoked by increased exploitation were reported. By mid-century the system had brought great wealth to the colonial power, but was coming under more and more criticism both in Indonesia and the Netherlands. The constitutional reforms in the Netherlands in 1848 brought a measure of parliamentary control over colonial affairs and by the early 1850s circumstances such as new famines and decreasing sugar prices and increasing beet-sugar production led the minister of the Colonies to order an extensive investigation into the system of government sugar cultivation in Java. A commission headed by the former inspector of cultivations, G. Umbgrove, was appointed by the governor-general to accomplish that task by a decision of 8 December 1853. After nearly four years of continuous work, which met with resistance from various quarters among the "residents" (district governors) whose cooperation was necessary to carry out the research, they produced a voluminous report with many appendices on 14 September 1857. The commission was disbanded in February 1858. The report and accompanying documentation were then sent to the director of cultivations and later the Council of the Indies for their advice and was submitted to the minister in The Hague by the governor-general in February 1859. In June 1860 he issued new principles for the government's sugar cultivations and in 1862 the report and appendices were also sent to Parliament as background information for the debate on the ministry's budget for 1863. Parliament decided to have the report and some of the appendices printed for its own use (only a few copies are extant in the Netherlands). Dissatisfaction with the cultivation system remained and it was gradually abolished. The Agrarian Law of 1870, which made the establishment of private enterprises in the Indies possible, was a decisive moment in the process. A more extensive history of the Commission and its activities in Dutch by archivist H.B.N.B. Adam can be found below on pages 11-18. It also includes lists of the colonial officials of this period, the vagaries of the documents in the ensuing years, including details of what was printed by parliament, and the principles he followed in compiling his inventory.

The collection

Besides the report itself (inventory number 1 below, in clear-hand manuscript), the collection contains a major series of descriptions and statistics (called "monographs" by the Commission) for all the sugar manufactories in 13 residencies on Java. These documents contain a wealth of information, not only on sugar cultivation itself, but also on the social situation of the native population in the sugar-producing areas and form the core of this archive. They were never printed and are available only in manuscript (see inventory numbers 10-197 below). They are arranged by residency and divided by Adam into two sections, the monograph itself (inv. nos. 10-103) and the answers by the residents to the so-called "twelve questions" about the cultivations posed by the governor-general (inv. nos. 104-197).

In addition to these, other appendices cover objections to and complaints about the system (*bezwaren*) from the indigenous population, colonial officials and holders of the government sugar-cultivation contracts (Appendix S, inv. nos. 199-211). These are also arranged by residency and are extant in both the printed and manuscript versions (indicated by *hs.* for *handschrift*). Other appendices concern the Commission's conclusions (inv. nos. 212-214), proposals (nos. 215-227, also never printed), and summaries of the situation in each residency (nos. 228-240). Various numbers reproduce circulars, model contracts, models for the research to be carried out, and overviews and tables concerning surface area cultivated, yields and other matters (nos. 2-9, 198, 241). The availability of this valuable, but insufficiently known source material on microfiche will excite broad interest among historians of colonialism and other scholars.

Note on the microfiches and the present guide
The microfiches were made by Moran Micropublications by reformatting 35 mm microfilms of the original documents made available by the National Archives to 105 mm format (microfiche). The microfiches are numbered consecutively from 1 to 262. The headers are in Dutch and give the type of document and/or the names of the residencies found on the fiche, among other information. The microfilms were made before the inventory compiled by Adam in 1979 and followed an older numbering system that was abandoned by Adam (see his account of this situation in Dutch on page 15 below). He also reorganized the collection of "monographs" in alphabetical order by residency and then alphabetically by manufactory, which departed from the old order on the films. To permit easy access to the collection on microfiche, the publisher established a concordance to the fiche numbers where a particular inventory number can be found. Unlike other micropublications therefore, the microfiche numbers do not follow the inventory numbers consecutively, but spring back and forth. The present guide and concordance is also available on the Moran website in Word and PDF versions (follow the links under our order number MMP135 in the List of Publications).

Copyright
The copyright of this microfiche edition is reserved to the National Archives of the Netherlands. Inquiries concerning permission to reproduce any part of this present publication in any form should be addressed to:

Nationaal Archief
PO Box 90520
2509 LM Den Haag
The Netherlands

Tel + 31 70 331 5400
Fax + 31 70 331 5540
E-mail: info@nationaalarchief.nl

Citeerinstructie (how to cite this collection in publications)
Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld, als volgt:

Nationaal Archief, Den Haag, Commissie voor de Opname van de Verschillende Suikerfabrieken op Java (Commissie Umbgrove), 1853-1858, nummer toegang 2.10.11, inventarisnummer ...

Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling:

NL-HaNA, Cie. Umbgrove, 2.10.11, inv.nr. ...

Dit archief is openbaar.

Nummer Toegang: 2.10.11

Inventaris van het archief van de Commissie voor de Opname van de Verschillende Suikerfabrieken op Java (Commissie Umbgrove) [1853-1858], 1854-1857

H.B.N.B. Adam,
`s-Gravenhage

Nationaal Archief, Den Haag , 1979

BIBLIOTHECA ... AMOIENSIS

This finding aid is written in Dutch.

館書圖學大門廈
BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord door C. Fasseur 10

INLEIDING 11
Beschrijving van het archief en samenvatting van de inhoud 11
Archiefvorming: Geschiedenis van de archiefvormer 11
Bezorgdheid 11
Traagheid en tegenwerking 12
Bestuursfunctionarissen 14
Ministers van Koloniën 14
Gouverneurs-generaal 14
Leden van de Raad van Nederlands-Indië 1851-1860 14
Directeuren der Cultures 1851-1860 14
Residenten 1854-1857 14
Geschiedenis van het archiefbeheer 14
Rapport en inventarisatie 14
Inhoud en structuur van het archief 15
Verantwoording van de bewerking 15
Verwant materiaal 15
Beschikbaarheid van kopieën 15
Afgescheiden archiefmateriaal 16
Verklaring van de gebruikte afkortingen 16
Noten 17

INVENTARIS: BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A. RAPPORT 19
B. BIJLAGEN 19
I. Situatie van de suikercultuur tijdens het onderzoek 19
II. Doelstelling en methodiek van het onderzoek 19
III. Resultaat van het onderzoek 20
a. Beschrijvingen van de suikerfabrieken 20
b. Beantwoording van de twaalf vragen 24
c. Bezwaren tegen de suikercontracten 28
IV. Oordeel van de commissie 29
V. Voorstellen van de commissie 29

Voorwoord

Aan het verzoek bij deze inventaris een kort voorwoord te schrijven, voldoe ik graag. Over het cultuurstelsel is veel gepubliceerd, maar er is opvallend weinig onderzoek in de archieven verricht naar het functioneren van het stelsel en zijn betekenis voor de Javaanse samenleving van die tijd. Pas de laatste jaren is hierin verandering gekomen. Dit verklaart, waarom het zo belangrijke rapport van de commissie Umbgrove met zijn talloze bijlagen tot nu toe ternauwernood diepgaand is bestudeerd, hoewel het veel licht werpt op de situatie in de suikerstreken van Java omstreeks het midden van de vorige eeuw. Het was daarom een gelukkige gedachte, waaraan de heer Adam naar mijn mening op bekwame wijze gestalte heeft gegeven, om dit rapport met zijn annexen afzonderlijk te inventariseren en daaraan een uitvoerige inleiding te doen voorafgaan. Wij mogen hopen, dat toekomstige onderzoekers door deze "openlegging" zullen worden aangespoord, om zich in deze archiefcollectie te verdiepen en daaraan de aandacht te besteden die dit materiaal ongetwijfeld toekomt.

C. Fasseur

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

INLEIDING

Beschrijving van het archief

Naam archiefblok: Commissie voor de Opname van de Verschillende Suikerfabrieken op Java (Commissie Umbgrove), 1853-1858
Periode: 1853-1858
Archiefbloknummer: K23034
Omvang: 2.6 meter; 241 inventarisnummers
Taal van het archiefmateriaal: Het merendeel der stukken is in het Nederlands.
Soort archiefmateriaal: Normale geschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.
Archiefbewaarplaats: Nationaal Archief, Den Haag
Archiefvormers: Ministerie van Koloniën

Samenvatting van de inhoud van het archief:
Het rapport van de commissie Umbgrove 1853-1858 en de bijlagen betreffende het onderzoek naar de suikerfabrieken op Java bevatten informatie over onder meer grondgebruik, plantloon, productiemiddelen en suikerproductie en namen van eigenaars, vertegenwoordigers en administrateurs.

Beschrijvingen van de suikerfabrieken zijn vastgelegd in de zogenaamde "Monographiën". Deze zijn opgesteld door de residenten van Banjoemas, Besoeki, Cheribon, Japara, Kediri, Madioen, Pasoeroean, Pekalongan, Probolinggo, Rembang, Semarang, Soerabaja en Tegal. De commissie heeft hierop nota's van toelichting vervaardigd en overzichten van de situatie van de suikercultuur als aanvulling en commentaar.

Diverse staten geven verder de bezwaren tegen de suikercontracten van bestuurders, inlandse bevolking en fabrikanten samengevat weer.

Archiefvorming: geschiedenis van de archiefvormer

Bezorgdheid
Een samenloop van gebeurtenissen in de jaren 1850 en 1851 veroorzaakte ernstige ongerustheid bij het ministerie van Koloniën over de gouvernementssuikercultuur op Java.[1] In 1850 leidden de berichten over de hongersnood in Midden-Java tot het stellen van vragen in de Tweede Kamer. Een jaar later daalden de marktprijzen van de Javasuiker, waardoor een verlies op de verkoop werd geleden. Ongeveer gelijktijdig verschenen alarmerende publicaties over de toename van de bietsuikerproductie in verschillende Europese landen. In verschillende brieven aan de gouverneur-generaal, liet de minister van zijn bezorgdheid blijken. Bij de landvoogd drong hij aan op bijzondere aandacht voor deze kwestie en op het doen van voorstellen hoe de concurrentiepositie van de Javaanse rietsuiker verbeterd zou kunnen worden.[2]

In Indië hield de gouverneur-generaal 's avonds enkele vertrouwelijke besprekingen met de vice-president van de Raad van Nederlands-Indië en de directeur der Cultures.[3] Beide functionarissen kregen de opdracht hun visie nader uit te werken. Het resultaat van dat overleg en die bezinning bereikte de minister in augustus 1852. De denkbeelden uit Indië kwamen er op neer het cultuurstelsel, ontdaan van gebreken, voorlopig te behouden als een overgangsfase naar de z.g. "vrije arbeid". De directeur der Cultures oefende daarbij scherpe kritiek uit op het consignatiestelsel en pleitte voor de verkoop van suiker op Java.[4]

Duurde het op Java ongeveer drie maanden om tot concrete voorstellen te komen, de afronding in Nederland vergde bijna een jaar. In die periode werden o.a. adviezen ingewonnen bij de Nederlandsche Handelmaatschappij, bij J.J. Rochussen en J.C. Baud. Het gouvernement besloot

intussen, mede op aanschrijven van de minister, de suikercontracten die vervielen voorlopig slechts met een jaar te verlengen.[5] De reacties van de NHM en van Rochussen waren betrekkelijk beperkt van inhoud. Baud echter gebruikte het verzoek van de minister om in een uitvoerige "Memorie" in te gaan op het ontstaan en de werking van het cultuurstelsel. Evenals Rochussen zag Baud voorlopig geen reden tot paniek over de positie van de Javasuiker. Hij stelde daarom voor eventuele veranderingen in het stelsel door twee onderzoeken te laten voorafgaan, nl. naar het suikergehalte van het Javaanse suikerriet en naar de actuele situatie van de suikercultuur.[6] De regering diende bij het tweede onderzoek uit te gaan van de handhaving van de gouvernementscultuur. Zware lasten voor de bevolking, voortvloeiende uit de herendienstplichten, zouden, evenals inbreuken op de eigendoms- en gebruiksrechten van de grond en op de adat, zoveel mogelijk vermeden moeten worden. De uitvoering kon z.i. uitstekend geschieden door middel van een plaatselijke beschrijving van elke suikerfabriek door de gewestelijke besturen. Die "monographie" zou dan aangevuld kunnen worden met een figuratieve kaart en een nauwgezette registratie van de bezwaren van de bevolking, het gouvernement en de fabrikanten tegen bepalingen in de contracten. De noodzakelijke regelingen en het onvermijdelijke overleg achtte Baud het beste toevertrouwd aan een "onzijdig persoon met hoge rang". Tot na de afloop van het onderzoek was het beter de uitgifte van nieuwe contracten achterwege te laten.[7]

Op 7 augustus 1853 zond de minister een rapport aan de koning, waarin hij zich vrijwel conformeerde aan Bauds mening. Twee dagen later verklaarde de vorst zich akkoord, waarna de gouverneur-generaal formeel gemachtigd werd een onderzoek te doen instellen. Minder formeel werd ook nog gesuggereerd het onderzoek op te dragen aan een lid van de Raad van Nederlands-Indië en een resident, m.n. P.J.B. de Perez en D.A. Varkevisser, de resident van Pasoeroean.[8]

Ondanks zijn "diepe leedwezen"[9] voerde de landvoogd de opdracht snel uit. Op 8 december 1853 werd de inspecteur der Cultures, mr. G. Umbgrove, met het onderzoek belast. Umbgrove kreeg de titel van hoofdinspecteur van financiën, het salaris van een resident der 1e. klasse (f 1500,- per maand) en het recht het ambtskostuum van een gouverneur van de Buitengewesten te dragen. De nieuwe titularis zou bij zijn taak terzijde worden gestaan door een adjunct-hoofdinspecteur van financiën met het salaris van een resident der 2e. klasse (f 1250,- per maand) en het recht het ambtskostuum van een resident te dragen. De hoofdinspecteur diende een voordracht te doen voor de benoeming van zijn assistent en voorstellen aan de regering te richten over de inrichting van de beschrijvingen. In hetzelfde besluit ontving de directeur der Cultures de last de bestuurshoofden te vragen naar de bezwaren van de bevolking, het gouvernement en de fabrikanten tegen de contracten en die, onder bijvoeging van zijn eigen overwegingen, aan de commissie op te sturen.[10]

Traagheid en tegenwerking

Vanaf de instelling in december 1853 tot de opheffing in februari 1858 heeft de commissie ruim vier jaar gefunctioneerd. Het feitelijke onderzoek duurde vanaf de verzending van de modelmonografieën tot aan de indiening van het rapport ruim drie jaar. Afgezien van een traag begin, moeilijkheden in de personele sfeer en tegenslagen bij de verwerking van de ingekomen stukken, moet de lange duur vooral geweten worden aan het feit, dat de commissie haar gegevens niet zelf verzamelde, maar daarvoor afhankelijk was van de medewerking van de residenten en de directeur der Cultures. Umbgrove verklaarde in mei 1854 nog optimistisch, dat de door de Raad van Nederlands-Indië voorziene termijn van vijf jaar wel bekort kon worden, maar zag zich later genoodzaakt de moeilijkheden breed uit te meten.[11] De langzame voortgang vormde dan ook de aanleiding tot enige ministeriële en gouvernementele aanmaningen tot grotere spoed. Een gevolg van de bezorgdheid in Den Haag was, dat de commissie verplicht werd maandelijks te rapporteren en dat de afschriften van die verslagen naar de minister gestuurd werden. Deze maandsverslagen bevinden zich nu nog in het archief van Koloniën en geven een redelijk, maar beknopt beeld van het verloop van het onderzoek.[12]

In februari 1854 vond de benoeming plaats van C. Castens, assistent-resident van Patjitan in de residentie Madioen, tot adjunct-hoofdinspecteur van financiën. In de loop van hetzelfde jaar konden bureaumedewerkers en landmeters aangesteld worden. Het departement van de Landmacht stelde de 2e. luitenant der infanterie, O. von Below, ter beschikking voor de regeling van de kartering. Later werd het personeel nog twee maal uitgebreid. Twee jaar na de aanstelling van Castens bleek de verhouding tussen hem en Umbgrove zodanig verslechterd, dat Castens om ontheffing uit zijn functie verzocht. De oorzaken van die wanverhouding werden aan de minister slechts vaag gerapporteerd met de aanduiding "verschillen in inzicht met betrekking tot de werkwijze". Na het ontslag van Castens kreeg Umbgrove eerst tijdelijk assistentie van de inspecteur der Cultures, W. Canneman. In april 1856 volgde C. Wiggers, assistent-resident van Panaen Bondowoso in de residentie Besoeki, Castens op.[13]

Medio juni 1854 werden de residenten van de suikerproducerende gewesten aangeschreven over hun aandeel in het onderzoek. In september volgde de verzending van blanco modelmonografieën. De directeur der Cultures kreeg de opdracht om een door de commissie ontworpen modelformulier te gebruiken voor de registratie van de bezwaren tegen de contracten. In de loop van de twee volgende jaren liet de tijdige inzending van de beschrijvingen en de opgaven van bezwaren te wensen over. Vooral werden klachten geuit over de tegenwerking in Pasaroean, de achterstand in Cheribon en het trage tempo bij de directie der Cultures. In Pasaroean werd de controleur van Bangil, H.I. Dagneaux, overgeplaatst en voor drie maanden geschorst. De stand van zaken in dat gewest was voor Umbgrove zelfs aanleiding tot een opmerkelijk fel commentaar op de kwaliteiten van de destijds door de minister als commissielid voorgestelde resident, D.A. Varkevisser. Na de bestuurswisseling in Pasaroean verbeterde de situatie daar; ondanks een verplichte maandelijkse rapportering veranderde in Cheribon nauwelijks iets. Nog in december 1856 stelde de commissie: "dat uit deze residentie het onvolledigste en minst bruikbare werk voor de kommissie is geleverd".[14]

In juli 1856 moest besloten worden alle in de residenties vervaardigde kaarten opnieuw op te nemen en over te tekenen. De commissie beklaagde zich over verschillen in statistisch cijfermateriaal in de opgaven van de residenten en de directeur der Cultures. Bovendien werden tussentijdse contractwijzigingen niet doorgegeven, waardoor de geregistreerde bezwaren vaak niet meer klopten. Het bleek ook nodig te zijn vele stukken over te schrijven wegens de slordigheid bij de invulling en de vaak onooglijke en slechte materiële staat. Dit extra schrijfwerk nam nog in omvang toe, doordat de commissie het nodig achtte ettelijke samenvattingen en overzichten op te stellen.

Vijf maanden na de indiening van het rapport op 14 september 1857 werd de commissie opgeheven. Eind januari 1858 was Umbgrove reeds het ridderkruis in de Orde van de Nederlandse Leeuw toegekend. Zijn bemoeiingen vonden tenslotte hun erkenning in de opvolging van de overleden S.D. Schiff als directeur der Cultures op 1 januari 1859. Intussen waren de lijvige documenten naar de directeur der Cultures en vervolgens naar de Raad van Nederlands-Indië gezonden voor advies. Vooral de achterstand in werkzaamheden bij de Raad veroorzaakte een forse vertraging in de afwerking. Pas eind februari 1859 kon de gouverneur-generaal alle stukken met de adviezen en zijn uitvoerige voorstellen naar Nederland sturen. De bezorgde suikerfabrikanten hadden reeds inzage gevraagd en gekregen in het rapport en belegden enige vergaderingen in Soerabaja om tot een gezamenlijk standpunt te komen. Hun opvattingen, vervat in een formeel adres aan de koning, kwamen in 1860 bij de minister aan.[15]

Om tot een definitieve regeling te komen, had de minister niet slechts op deze voorstellen gewacht. De verschillen in visies van de commissie, de directeur der Cultures, de Raad van Nederlands-Indië en de gouverneur-generaal noopten ook tot nadere bezinning. Om "geen onnodige tijd te verliezen" werden alleen ambtenaren van het ministerie en "belanghebbenden" geraadpleegd en werd van verder overleg met Indië afgezien. Tenslotte werden op 13 juni 1860 de nieuwe "Grondslagen voor de gouvernementssuikerkultuur op Java" in de *Staatscourant* gepubliceerd.[16]

Bestuursfunctionarissen

Ministers van Koloniën
• 1849-1855, C.F. Pahud
• 1856-1858, P. Mijer
• 1858-1860, J.J. Rochussen

Gouverneurs-generaal
• 1851-1856, A.J. Duymaer van Twist
• 1856-1861, C.F. Pahud

Leden van de Raad van Nederlands-Indië 1851-1860
• Cornets de Groot, Jhr. J.P.
• Graaff, W.J. van de
• Hogendorp, C.S.W. graaf van
• Hora Siccama, Jhr. J.F.
• Keuchenius, L.W.C.
• Kock, A.H.W. baron de
• Mijer, P.
• Nes, J.F.W. van
• Perez, P.J.B. de
• Puy, J. du
• Ruloffs, J.P.C.
• Visscher, C.

Directeuren der cultures 1851-1860
• tot 1859 S.D. Schiff
• m.i.v. 1859 G. Umbgrove

Residenten 1854-1857[17] .
• Banjoemas: Jhr. H.C. van der Wijck en C. van der Moore
• Besoeki: H.A. van der Poel en H. Kleijn van de Poll
• Cheribon: T. Ament en Jhr. V.P.G. de Serière
• Japara: C.F. Boudriot, M.A.J. Gaillard en Jhr. D.C.A. van Hogendorp
• Kediri: H.M. Leroux
• Madioen: A.H.W. baron de Kock en A. Rutering
• Pasoeroean: D.A. Varkevisser en C.P.C. Steinmetz
• Pekalongan: G.J.P. van de Poel en F.N. Nieuwenhuijzen
• Probolinggo: M.J. Köhler en F.N. Nieuwenhuijzen, assistent-residenten en R. Scherius, resident
• Rembang: J.G.A. Gallois, G.C. Schouk en H.C. Bekking
• Semarang: H.D. Potter, Jhr. D.C.A. van Hogendorp en C. Castens
• Soerabaja: P. Vreede Bik
• Tegal: J.A. Vriesman

Geschiedenis van het archiefbeheer

Rapport en inventarisatie
Tegen het einde van 1856 ontstond een discussie over het al of niet doen drukken van alle of enkele stukken die tot het rapport van de commissie behoorden. De suggestie kwam in eerste instantie van de commissie zelf, maar werd al gauw heen en weer geschoven tussen Den Haag en Buitenzorg. De Raad van Nederlands-Indië had een gunstig advies uitgebracht, maar noch de minister, noch de gouverneur-generaal wilden de verantwoordelijkheid en ongetwijfeld ook de kosten voor hun rekening nemen. De

landvoogd maakte er zich tenslotte vanaf door alle bijlagen eind februari 1859 in drie pakkisten naar Nederland te sturen.[19] De brief waarin hij dat aan de minister berichtte, bevindt zich in het openbaar verbaal van 30 april 1859 nr. 50. In dit verbaal is ook een intern verslag opgenomen, waarin gesteld werd, dat het drukken niet noodzakelijk was. Conform de in de marge van dat stuk eigenhandig door Rochussen geschreven dispositie werden de bescheiden apart bij bureau A bewaard "ter raadpleging zo dikwijls daartoe aanleiding bestaat". Uit een potloodaantekening blijkt ook nog, dat de stukken op 22 maart 1910 naar het openbaar archief zijn overgebracht en als bijlage bij dit verbaal gevoegd. Intussen waren al op 7 december 1860 de kaarten van de kringen der suikerfabrieken, bijlage O bij het rapport, naar Indië teruggezonden.[20]

Inhoud en structuur van het archief

Inhoud
Afgezien van enkele andere, veel beperktere onderzoeken is er uit de 19e eeuw niet zo'n veelomvattende informatie beschikbaar over een der gouvernementscultures. Door de doelstelling van het onderzoek en de brede uitvoering bevatten vooral de monografieën en de opgaven van bezwaren veel gegevens over de levensomstandigheden van de bevolking in de suikerproducerende gebieden. Grote belangstelling uit binnen- en buitenland vormde de directe aanleiding tot de inventarisatie.

Verantwoording van de bewerking
Na de overdracht aan het Algemeen Rijksarchief is zeer waarschijnlijk een ompakfout gemaakt. De stukken bleken omgewisseld te zijn met het archief van Prof. dr. W.H. de Vriese en gevoegd bij het verbaal van 24 april 1862 nr. 40. Helaas zijn daardoor in enkele publicaties onjuiste verwijzingen opgenomen. Deze fout is bij de inventarisatie hersteld en de archivalia vormen nu een afzonderlijke serie bijlagen bij het verbaal van 30 april 1859 nr. 50.

Alle uit Indië opgezonden stukken zijn, behalve de eerder genoemde kaarten, nog compleet aanwezig. De door de commissie gevolgde verdeling van de bijlagen over acht hoofdstukken is vereenvoudigd tot een functionele indeling in vijf hoofdstukken. De oorspronkelijke volgorde en de aanduiding van de bijlagen met letters zijn gehandhaafd. Gezien de omvangrijke hoeveelheid bescheiden die tot de bijlage N, inv.nrs. 10-197, behoren, bleek een splitsing in twee categorieën noodzakelijk. Binnen die categorieën zijn de documenten alfabetisch op residentie geordend en per residentie weer alfabetisch op naam van de suikerfabriek. Enkele stukken die duidelijk geen deel uitmaakten van het rapport zijn teruggebracht naar hun plaats van herkomst in het archief van Koloniën. De oorspronkelijke spelling van de eigennamen is in de beschrijvingen aangehouden. Bij de samenstelling van de inleiding is dankbaar gebruik gemaakt van enkele suggesties van Prof. dr. C. Fasseur.

Verwant materiaal

Beschikbaarheid van kopieën
Bij de behandeling van de begroting van het ministerie van Koloniën voor 1863 in de Tweede Kamer werd het rapport met de bijlagen ter informatie aan de Kamer gezonden. Deze besloot het rapport en een aantal van de bijlagen te doen drukken; een deel van die selectie is opgenomen in de *Bijlagen bij de Handelingen*, alle gedrukte documenten komen voor in de serie "Gedrukte Stukken" die in de bibliotheek en het archief van de Tweede Kamer aanwezig zijn. Tegelijkertijd is een overdrukuitgave gemaakt, die zich nu in de Koninklijke bibliotheek en de universiteitsbibliotheken van Leiden, Utrecht, Groningen en Amsterdam bevindt: *Stukken betreffende het onderzoek der (bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië van 8 December 1853 nr. 10) benoemde commissie voor de opname van de verschillende suikerfabrieken op Java.* z. pl. en z.j. (Overdruk uit de Gedrukte Stukken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zitting 1862-1863). Die uitgave biedt het

voordeel, dat alle gedrukte stukken daar bij elkaar staan. De "Gedrukte Stukken" bevatten de bijlagen bij het rapport A-I, P, S, V, W, Y, Z en Z1. De *Bijlagen bij de Handelingen* bevatten de bijlagen A-C, P, S, V, W, Y, Z en Z1. In de *Bijlagen bij de Handelingen* wordt verwezen naar de volgnummers van de "Gedrukte Stukken".

Verschillende auteurs, o.a. Van Gorkom, Van der Mandere en Burger hebben voor hun boeken gebruik gemaakt van de overdrukuitgave. Van der Mandere heeft bij de samenstelling van zijn artikel in "Indië" gegevens benut uit een afschrift van de monografie van de suikerfabriek Wonolangan in het residentiearchief van Probolinggo. Fasseur baseerde zijn verslag over de instelling en de afloop van het onderzoek grotendeels op de stukken van de Tweede Kamer. In zijn artikel uit 1977 vestigde hij weer de aandacht op de rijke gegevens die vooral de beschrijvingen bevatten, m.n. omdat deze monografieën in 1863 niet gedrukt zijn en daardoor onbekend bleven. In een reactie op Fasseurs artikel heeft Fukami Sumio nog enkele werken genoemd, waarvan de auteurs of samenstellers ook gegevens hebben ontleend aan het rapport van de commissie. Gezien de immense hoeveelheid publicaties over het cultuurstelsel is het ondoenlijk om na te gaan in welke werken nog meer gebruik of gewag wordt gemaakt van het onderzoek. De gewoonte van vele auteurs uit de vorige eeuw om geen bronnen of literatuur te vermelden, vormt daarbij een extra belemmering. Om die reden is van het opnemen van een bibliografie afgezien. Fasseur was bij de afsluiting van zijn dissertatie blijkbaar niet op de hoogte van de aanwezigheid van de maandverslagen. Deze onbekendheid bracht hem er toe op blz. 101 te stellen, dat na de vragenlijst en de circulaire aan de residenten van medio juli 1854 voorlopig niets meer in Nederland van het onderzoek werd vernomen. Afgezien van het feit, dat de beide stukken het ministerie pas in 1859 bereikten, ontving de minister in de jaren 1854-1860 een gestage stroom informatie over het onderzoek.

Afgescheiden archiefmateriaal
Zoals uit de titel reeds blijkt, betreft het hier geen inventarisatie van het archief van de commissie. Het archief zelf is in Indië gebleven en na de opheffing van de commissie bij het archief van de gouvernementssecretarie gevoegd. Dat laatste archief bevindt zich, tot 1892, in het Arsip Nasional te Jakarta en verkeert in een behoorlijke materiële, maar minder toegankelijke staat. Door de bemoeiingen van de commissie zijn in de residentiearchieven afschriften van de monografieën gedeponeerd. De residentiearchieven zijn in de recente dertiger jaren grotendeels naar het toenmalige Landsarchief te Batavia overgebracht en bevinden zich nu in een zeer ongeordende en slechte materiële staat in het Arsip Nasional te Jakarta. De reeds eerder vermelde maandverslagen evenals vele andere stukken betreffende de commissie zijn aanwezig in het archief van Koloniën in het Algemeen Rijksarchief te Den Haag.[21]

Verklaring van de gebruikte afkortingen

- g.v.: geheim verbaal
- K.B.: koninklijk besluit
- Kol.: archief van het ministerie van Koloniën
- o.i.b.:Oost-Indisch besluit
- o.v.: openbaar verbaal
- s.o.b. : semi-officiële brief van de minister
- S.o.b. gg: idem van de gouverneur-generaal

Noten

1. Het is ondoenlijk hier in te gaan op het stelsel van cultures, landrente en herendiensten zoals dat in Nederlands-Indië functioneerde. Vooral de publicaties van Van Niel en Fasseur zijn belangrijk door hun veel intensievere gebruik van de onuitgegeven bronnen. Fasseurs artikel "Some remarks on the cultivation system in Java" bevat een goede opsomming van de bronnen in Nederland (zie ook noot nr. 21). Voor wat de archieven in Indonesië betreft, kunnen de publicaties van De Graaff geraadpleegd worden en ook het beperktere boek van Van Niel, *A survey of historical source materials in Java and Manila*, Honolulu, 1970.
2. Kol., o.v. 20-12-1851 nr. 6; s.o.b. 22-12-1851 nrs. 79 en 80 en 22-5-1852 nr. 84; g.v. 31-8-1852 nr. 325, waarin het afschrift van het advies van de directeur der Cultures dd. 20-3-1852. Burger, *De ontsluiting*, blz. 161. Van Vloten, *De mededinging*, blz. 3-20. Fasseur, *Kultuurstelsel*, blz. 90-93 en 98. Zie ook noot nr. 4
3. Kol., s.o.b. gg 16-2-1852 nr. 114. De GG liet in deze brief weten de besprekingen met opzet 's avonds te houden, opdat zo weinig mogelijk ambtenaren bekend zouden raken met het vertrouwelijk overleg.
4. Kol., g.v. 31-8-1852 nr. 325, waarin de brief van de GG dd. 10-5-1852 nr. 76 Kab. en het afschrift van het advies van de directeur der Cultures (zie noot nr. 2). Volgens de directeur was het consignatiestelsel verantwoordelijk voor de in 1851 geleden verliezen op de suikerverkopen.
5. Kol., s.o.b. gg 22-10-1852 nr. 122.
6. Het onderzoek naar het suikerrietgehalte is eveneens volgens de ideeën van Baud uitgevoerd.
7. Kol., g.v. 16-8-1853 nr. 304B, waarin de brief van de NHM dd. 17-9-1852 nr. 989, de brief van Rochussen dd. 31-12-1852 en de brief van Baud dd. 21-6-1853.
8. Kol., g.v. 7-8-1853 nr. 293 en 16-8-1853 nr. 304B; s.o.b. 22-8-1853 nr. 102.
9. Kol., s.o.b.gg 18-10-1853 nr. 53. In die brief gaf de GG te kennen de beslissing van het opperbestuur met diep leedwezen te hebben ontvangen en het te betreuren, dat hem nu de handen gebonden waren en dat hij tijdens zijn ambtsperiode niets voor de suikerindustrie kon doen. Volgens Fasseur (*Kultuurstelsel*, blz. 101) herkende hij achter dit uitstel zelfs de mening van Baud, zonder dat de minister hem over diens advies geïnformeerd had.
10. Kol., o.i.b. 8-12-1853 nr. 10. In zijn brief van dezelfde datum verklaarde de GG de gevolgde procedure door te verwijzen naar het bijgevoegde advies van de Raad van Nederlands-Indië. Volgens de Raad kon het onderzoek wel vijf jaar duren en het was daarom onverantwoord zolang een lid uit de roulatie te nemen, ook omdat de Raad zelden volledig bezet was. De fysieke gesteldheid van de resident D.A. Varkevisser verzette zich tegen een benoeming. De Raad adviseerde de oudste inspecteur der Cultures te benoenen.
11. Umbgrove verklaarde in zijn brief van 1 mei 1851 (Kol., o.v. 29-7-1854 nr. 4) hoe de Raad van Nederlands-Indië op een tijdsduur van vijf jaar (zie noot nr. 10) voor het onderzoek kwam. Als de opstelling van een monografie ongeveer een halve maand duurde, zou dat voor 113 monografieën 56 maanden vergen. Enigszins optimistisch en ook wat naïef meende Umbgrove, dat, als de residenten en de directeur der Cultures meewerkten, die termijn wel bekort kon worden. Hij ging er volledig aan voorbij, dat de beschrijvingen in dertien residenties tegelijk vervaardigd konden worden, wat al tot een tijdsbesparing kon leiden.
12. Kol., g.v. 4-3-1854 nr. 79, 6-12-1856 nr. 716, 2-3-1857 nr. 114; s.o.b. 22-6-1854 nr. 116; o.v. 29-7-1854 nr. 4; s.o.b. gg 5-9-1854 nr. 146; en o.i.b. 9-10-1854 nr. 5 Tezamen met het rapport van de commissie zijn deze maandverslagen de belangrijkste bron voor het hier beschreven verloop van het onderzoek. Omdat een lijst van de aanwezige maandverslagen met hun vindplaatsen in het archief van Koloniën als bijlage nr. 2 is opgenomen, is, met een enkele uitzondering, van verwijzingen naar die verslagen afgezien.
13. Kol., o.i.b. 3-2-1854 nr. 1, 2-2-1856 nr. 18a en 2-4-1856 nr. 2; g.v. 2-4-1856 nr. 171
14. Kol., o.i.b. 18-2-1855 nr. 2, 20-3-1855 nr. 1, 17-4-1855 nr. 2 en 29-9-1855 nr. 2; g.v. 2-8-1855 nr. 395, waarin het verslag van de commissie over april 1855. Umbgrove schreef in dit rapport over Varkevisser: "(...) iemand, wiens begrippen al dadelijk omtrent de gestelde vraagpunten zelven en verder omtrent staat- en volkshuishoudkundige beginselen, vrijen arbeid, gedwongene loonopvoering, regten of verpligtingen der bevolking, der besturenden, ja zelfs de notiën omtrent

de Javaanse volkshuishouding en de onderscheiding van daadzaken in het kultuurwezen, in de eene of andere streek van Java waarlijk niets meer vertegenwoordigen dan eenen chaos van gedachten, zonder samenhang."

15. K.B., 22-1-1858 nr. 98; Kol. o.i.b. 25-2-1858 nr. 3, 1-1-1859 nr. 1 en 12-1-1860 nr. 13; o.v. 27-4-1859 nr. 24, 30-4-1859 nr. 50 en 4-6-1860 nr. 1 (eerst 15-4-1859, nr. 13), waarin de brief van de GG dd. 20-2-1859 nr. 144; s.o.b. gg 7-10-1859 nr. 234 en 8-3-1860 nr. 244. In de semi-officiële correspondentie tussen de minister en de GG van eind 1857 en van 1858 wordt vrijwel maandelijks over die achterstand bij de Raad geschreven.
16. Kol., o.v. 8-4-1860 nr. 3. Blijkens het handschrift op de minuut is het concept door Rochussen zelf geschreven. Uit die brief blijkt niet alleen Rochussens vaste voornemen de "Grondslagen" niet per wet te regelen, maar ook zijn raadpleging van belanghebbenden, die volgens Fasseur (*Kultuurstelsel,* blz. 175) enkele suikercontractanten waren.
17. Uitsluitend van die gewesten waarin het onderzoek werd verricht.
18. [*ontbreekt in het origineel*]
19. Kol., g.v. 6-12-1856 nr. 716 en 9-10-1857 nr. 489; s.o.b. gg 25-9-1857 nr. 185; o.v. 27-4-1859 nr. 24.
20. Kol., o.v. 7-12-1860 nr. 1.
21. Kol., o.i.b. 25-2-1858 nr. 3; De Graaff, *Verslag van een bezoek*, blz. 2-4, A en D; idem, *De inventarisatie*, blz. 307, Bijlage nr. 2

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

INVENTARIS: BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A. RAPPORT

1 Rapport van de commissie aan de gouverneur-generaal, 1857. Fiche 1-7

B. BIJLAGEN

I. SITUATIE VAN DE SUIKERCULTUUR TIJDENS HET ONDERZOEK.

2 Bijlagen A, B, C en T bij het rapport, (1857). Fiche 7, Fiche 20-21 (hs.)

Bijlage A. Resolutie van de commissaris-generaal van 13 augustus 1830 nr. 4 over de invoering van de suikercultuur op Java. Afschrift, (1857).

Bijlage B. Circulaire van de directeur der cultures aan de residenten op Java ter uitvoering van het besluit van de commissarisgeneraal van 30 november 1831 nr. 1 over de uitbreiding van de cultures op Java, Afschrift, (1857).

Bijlage C. Contract tussen het gouvernement en de suikerfabriek De Goede Hoop in de residentie Pasoeroean. Afschrift, (1857).

Zie voor bijlage T de beschrijving tussen nr. 211 en 212.

3 Bijlage D bij het rapport. Staat met een overzicht per residentie van de suikerfabrieken, die een contract met het gouvernement hebben, met vermelding van de namen van hun eigenaars, vertegenwoordigers en administrateurs, (1857). Fiche 7, Fiche 21 (hs.)

4 Bijlage E bij het rapport. Staat met een overzicht over de periode 1831-1855 per residentie van de oppervlakte, grond door elke suikerfabriek gebruikt voor rietaanplant, (1857). Fiche 7-8, Fiche 22 (hs.)

5 Bijlage F bij het rapport. Staat met een overzicht per residentie en daarin per suikerfabriek van het aantal gezinnen dat suikerriet verplant, hun plantloon, die door hen verschuldigde landrente en de totale oppervlakte van die sawa's van hun dessa's, (1857). Fiche 8, Fiche 22 (hs.)

6 Bijlage G bij het rapport. Staat met een overzicht over de periode 1832-1856 per residentie en daarin per suikerfabriek van die suikerproductie, (1857). Fiche 8, Fiche 22 (hs.)

7 Bijlage H bij het rapport. Staat met een overzicht over de periode 1832-1856 per residentie en daarin per suikerfabriek van de suikerproductie per bouw grond, (1857). Fiche 8, Fiche 22 (hs.)

8 Bijlage I bij het rapport. Staat met een overzicht per residentie en daarin per suikerfabriek van de productiemethoden, de productiemiddelen en de leveranciers daarvan, (1857). Fiche 8, Fiche 22-23 (hs.)

II. DOELSTELLING EN METHODIEK VAN HET ONDERZOEK.

9 Bijlagen, J, K, L en M bij het rapport, 1854, (c. 1855 en 1857). Fiche 19-20

Bijlage J. Model van het formulier ingesteld bij besluit van de gouverneur-generaal dd. 12-9-1854 nr. 1 ter registratie van de bezwaren van het bestuur, de bevolking en de fabrikanten tegen bepalingen in de suikercontracten. Afschrift, (1857). Fiche 19

Bijlage K. Kabinetsmissive van de gouverneur-generaal van 14 juli 1854 nr. 113b met een instructie aan verschillende residenten op Java om uitgebreide beschrijvingen op te stellen van de suikerfabrieken in hun gewesten, het vestigingsgebied en de daar wonende bevolking en om twaalf vragen daarover te beantwoorden. Afschrift, (1857). Fiche 19

(Publisher's note: A duplicate missive of the governor-general to the minister of the Colonies dated Batavia 20 February 1859, in which he submitted the report to the minister, also concerns the annexes to the commission's report, in particular the twelve questions and can be found on fiche 23-26. It does not appear to have been included in Adam's inventory, but is mentioned by him in note 15 on page 18 above. It may be one of the documents removed from the collection during the reorganization as recounted on page 15 above.)

Bijlage L. Tekening van de legenda voor het in kaart brengen van de suikerfabrieken en hun vestigingsgebied, (c. 1855). Fiche 19

Bijlage M. Model van het formulier voor de door de residenten in te dienen beschrijvingen van de suikerfabrieken, 1854. Fiche 19-20

III. RESULTAAT VAN HET ONDERZOEK

a. BESCHRIJVINGEN VAN DE SUIKERFABRIEKEN. "Monographiën", beschrijvingen opgesteld door verschillende residenten van de in hun gewesten gevestigde suikerfabrieken.

10 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Banjoemas*, suikerfabriek Kaliebagor. Afschrift. 1857. Fiche 37-38

11-15 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Besoeki*. Afschriften. 1857.

11 Suikerfabriek Boedoean. Fiche 101-103

12 Suikerfabriek De Maas. Fiche 104-105

13 Suikerfabriek Oléan. Fiche 97-98

14 Suikerfabriek Pandjie. Fiche 95-97

15 Suikerfabriek Wringin Anom. Fiche 99-100

16-25 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Cheribon*. Afschriften. 1857.

16 Suikerfabriek Ardjowinangan. Fiche 115-116

17 Suikerfabriek Djattiewangie. Fiche 116-117

18 Suikerfabriek Gempol. Fiche 121-122

19 Suikerfabriek Glagamidang. Fiche 118-119

20 Suikerfabriek Karangsemboong. Fiche 123-125

21 Suikerfabriek Paroeng Djaija. Fiche 126-128

22 Suikerfabriek Soerawinangan. Fiche 119-120

23 Suikerfabriek Sindanglaut. Fiche 128-129

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

24 Suikerfabriek Tersana. Fiche 122-123

25 Suikerfabriek Tjiledoek. Fiche 125-126

26-34 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Japara*. Afschriften. 1857.

26 Suikerfabriek Besito. Fiche 90-91

27 Suikerfabriek Klaling. Fiche 86-87

28 Suikerfabriek Langsee. Fiche 76-78

29 Suikerfabriek Mayong. Fiche 91-93

30 Suikerfabriek Pakies. Fiche 74-76

31 Suikerfabriek Petjangahan. Fiche 93-95

32 Suikerfabriek Rending. Fiche 88-89

33 Suikerfabriek Tandjong Modjo. Fiche 84-85

34 Suikerfabriek Trangkil. Fiche 78-80

35-38 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Kediri*. Afschriften. 1857.

35 Suikerfabriek Djatti. Fiche 146-148

36 Suikerfabriek Modjo Pangoong Fiche 140-141

37 Suikerfabriek Pesantren. Fiche 143-144

38 Suikerfabrieken Poerwoasrie, Menang en Mingiran. Fiche 145-146

39-40 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Madioen*. Afschriften. 1857.

39 Suikerfabriek Poerwodadi. Fiche 151-153

40 Suikerfabriek Redjosari. Fiche 150-151

41-57 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Pasoeroean*. Afschriften. 1857.

41 Suikerfabriek Ardie Redjo. Fiche 208-210

42 Suikerfabriek Ardjosarie. Fiche 206-208

43 Suikerfabriek Bekassie Oost. Fiche 178-180

44 Suikerfabriek Dankbaarheid. Fiche 201-202

45 Suikerfabriek Djakatra Oost. Fiche 205-206

厦門大學圖書館 BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

46	Suikerfabriek Gayam.	Fiche 187-189
47	Suikerfabriek De Goede Hoop.	Fiche 212-213
48	Suikerfabriek De Hoop.	Fiche 199-200
49	Suikerfabriek Kawis Redjo.	Fiche 182-183
50	Suikerfabriek Kloeraban.	Fiche 210-211
51	Suikerfabriek De Onderneming.	Fiche 176-178
52	Suikerfabriek Pleret.	Fiche 184-185
53	Suikerfabriek Sarie Redjo.	Fiche 203-204
54	Suikerfabriek Soeko Redjo.	Fiche 186-187
55	Suikerfabriek Yossowilangoon.	Fiche 190-191
56	Suikerfabriek Wangoon Redjo.	Fiche 197-198
57	Suikerfabriek Wonoredjo.	Fiche 180-181

58-60 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Pekalongan*. Afschriften. 1857.

58	Suikerfabriek Kaliematie.	Fiche 134-136
59	Suikerfabriek Sragie.	Fiche 136-138
60	Suikerfabriek Wonopringo.	Fiche 132-133

61-70 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Probolinggo*. Afschriften. 1857.

61	Suikerfabriek Baijeman.	Fiche 167-168
62	Suikerfabriek Djaboong.	Fiche 163-165
63	Suikerfabriek Gending.	Fiche 173-174
64	Suikerfabriek Kandangdjatie.	Fiche 162-163
65	Suikerfabriek Lemadjang.	Fiche 175-176
66	Suikerfabriek Oembool.	Fiche 165-167
67	Suikerfabriek Pedjarakkan.	Fiche 169-170
68	Suikerfabriek Phaiton.	Fiche 159-161
69	Suikerfabriek Soemberkarang.	Fiche 157-159

厦门大学图书馆 BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS AMOIENSIS

70 Suikerfabriek Wonolangan. Fiche 171-172

71-72 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Rembang*. Afschriften. 1857.

71 Suikerfabriek Toelis. Fiche 111-112

72 Suikerfabriek Waringin Agoong. Fiche 113-114

73-76 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Semarang*. Afschriften. 1857.

73 Suikerfabriek Gemoe. Fiche 45-46

74 Suikerfabriek Kaliewoengoe. Fiche 43-45

75 Suikerfabriek Poegoe. Fiche 40-41

76 Suikerfabriek Tjepiring. Fiche 42-43

77-94 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Soerabaja*. Afschriften. 1857.

77 Suikerfabriek Balong Bendo.

78 Suikerfabriek Boedoeran. Fiche 238-239

79 Suikerfabriek Djombang. Fiche 261-262

80 Suikerfabriek Gempolkrep. Fiche 232-234

81 Suikerfabriek Goedo. Fiche 220-222

82 Suikerfabriek Ketabang. Fiche 230-231

83 Suikerfabriek Ketanen. Fiche 225-227

84 Suikerfabriek Ketegan. Fiche 242-243

85 Suikerfabriek Koning Willem II. Fiche 227-229

86 Suikerfabriek Kremboong. Fiche 256-257

87 Suikerfabriek Krian. Fiche 240-241

88 Suikerfabriek Porrong. Fiche 247-249

89 Suikerfabriek Sentanan Lor. Fiche 235-237

90 Suikerfabriek Sroenie. Fiche 249-251

91 Suikerfabriek Tangoollangin. Fiche 252-255

92 Suikerfabriek Tjandie. Fiche 244-246

厦门大学图书馆 BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

93 Suikerfabriek Waroe. Fiche 223-224

94 Suikerfabriek Watoetoelis. Fiche 258-260

95-103 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Tegal*. Afschriften. 1857.

95 Suikerfabriek Adiwerna. Fiche 61-63

96 Suikerfabriek Bandjardawa. Fiche 70-72

97 Suikerfabriek Djatibarang. Fiche 64-66

98 Suikerfabriek Doekowringin. Fiche 68-70

99 Suikerfabriek Kemanglen. Fiche 48-50

100 Suikerfabriek Lemahabang. Fiche 59-61

101 Suikerfabriek Pagongan. Fiche 56-59

102 Suikerfabriek Pangkah. Fiche 54-56

103 Suikerfabriek Tjomal. Fiche 66-68

b. BEANTWOORDING VAN DE TWAALF VRAGEN.
Brieven van de residenten aan de gouverneur-generaal met de beantwoording van de twaalf vragen.

104 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Banjoemas*, suikerfabriek Kaliebagor, 1854. 1854-1856. Fiche 36-37

105-109 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Besoeki*, 1854-1855.

105 Suikerfabriek Boedoean. Fiche 101

106 Suikerfabriek De Maas. Fiche 103-104

107 Suikerfabriek Oléan. Fiche 97

108 Suikerfabriek Pandjie. Fiche 95

109 Suikerfabriek Wringin Anom. Fiche 99

110-119 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Cheribon*, 1856.

110 Suikerfabriek Ardjowinangan. Fiche 114-115

111 Suikerfabriek Djattiewangie. Fiche 116

112 Suikerfabriek Glempol. Fiche 121

113 Suikerfabriek Glagamidang. Fiche 117-118

114	Suikerfabriek Karangsemboong.	Fiche 123
115	Suikerfabriek Paroeng Djaija.	Fiche 126
116	Suikerfabriek Soerawinangan.	Fiche 119
117	Suikerfabriek Sindanglaut.	Fiche 128
118	Suikerfabriek Tersana.	Fiche 122
119	Suikerfabriek. Tjiledoek.	Fiche 125

120-128 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Japara*, 1854.

120	Suikerfabriek Besito.	Fiche 89-90
121	Suikerfabriek Klaling.	Fiche 85-86
122	Suikerfabriek Langsee.	Fiche 76
123	Suikerfabriek Mayong.	Fiche 91
124	Suikerfabriek Pakies.	Fiche 74
125	Suikerfabriek Petjangahan.	Fiche 93
126	Suikerfabriek Rending.	Fiche 87-88
127	Suikerfabriek Tandjong Modjo.	Fiche 83-84
128	Suikerfabriek Trangkil.	Fiche 80

129-132 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Kediri*, 1854.

129	Suikerfabriek Djatti.	Fiche 146
130	Suikerfabriek Modjo Pagoong.	Fiche 139-140
131	Suikerfabriek Pesantren.	Fiche 143
132	Suikerfabrieken Poerwoasrie, Menang en Mingiran.	Fiche 144-145

133-134 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Madioen*, 1854.

133	Suikerfabriek Poerwodadi.	Fiche 151
134	Suikerfabriek Redjosari.	Fiche 149

135-151 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Pasoeroean*, 1855.

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS 廈門大學圖書館

135	Suikerfabriek Ardie Redjo.	Fiche 135
136	Suikerfabriek Ardjosarie.	Fiche 206
137	Suikerfabriek Bekassie Oost.	Fiche 178
138	Suikerfabriek Dankbaarheid.	Fiche 200-201
139	Suikerfabriek Djakatra Oost.	Fiche 204-205
140	Suikerfabriek Gayam.	Fiche 187
141	Suikerfabriek De Goede Hoop.	Fiche 212
142	Suikerfabriek De Hoop.	Fiche 198-199
143	Suikerfabriek Kawis Redjo.	Fiche 181-182
144	Suikerfabriek Kloerahan.	Fiche 211-212
145	Suikerfabriek De Onderneming.	Fiche 176
146	Suikerfabriek Pleret.	Fiche 183-184
147	Suikerfabriek Sarie Redjo.	Fiche 202-203
148	Suikerfabriek Soeko Redjo.	Fiche 185
149	Suikerfabriek Yossowilangoon.	Fiche 189-190
150	Suikerfabriek Wangoon Redjo.	Fiche 197
151	Suikerfabriek Wonoredjo.	Fiche 180

152-154 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Pekalongan*, 1855.

152	Suikerfabriek Kaliematie.	Fiche 133-134
153	Suikerfabriek Sragie.	Fiche 136
154	Suikerfabriek Wonopringo.	Fiche 132

155-164 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Probolinggo*, 1855.

155	Suikerfabriek Baijeman.	Fiche 167
156	Suikerfabriek Djaboong.	Fiche 163
157	Suikerfabriek Gending.	Fiche 172-173
158	Suikerfabriek Kandangdjatie.	Fiche 161
159	Suikerfabriek Lemadjang.	Fiche 174

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS 厦门大学图书馆

160	Suikerfabriek Oembool.	Fiche 165
161	Suikerfabriek Pedjarakkan.	Fiche 169
162	Suikerfabriek Phaiton.	Fiche 159
163	Suikerfabriek Soemberkarang.	Fiche 157
164	Suikerfabriek Wonolangan.	Fiche 170-171

165-166 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Rembang*, 1854.

165	Suikerfabriek Toelis.	Fiche 111
166	Suikerfabriek Waringin Agoong.	Fiche 112

167-170 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Semarang*, 1854.

167	Suikerfabriek Gemoe.	Fiche 45
168	Suikerfabriek Kaliewoengoe.	Fiche 43
169	Suikerfabriek Poegoe.	Fiche 40
170	Suikerfabriek Tjepiring.	Fiche 41

171-188 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Soerabaja*, 1855.

171	Suikerfabriek Balong Bendo.	Fiche 213-214
172	Suikerfabriek Boedoeran.	Fiche 237-238
173	Suikerfabriek Djombang.	Fiche 260-261
174	Suikerfabriek Gempolkrep.	Fiche 232
175	Suikerfabriek Goedo.	Fiche 220
176	Suikerfabriek Ketabang.	Fiche 230
177	Suikerfabriek Ketanen.	Fiche 224-225
178	Suikerfabriek Ketegan.	Fiche 241-242
179	Suikerfabriek Koning Willem II.	Fiche 227
180	Suikerfabriek Kremboong.	Fiche 255-256
181	Suikerfabriek Krian.	Fiche 239-240
182	Suikerfabriek Porrong.	Fiche 246-247

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

183 Suikerfabriek Sentanan Lor. Fiche 234-235

184 Suikerfabriek Sroenie. Fiche 249

185 Suikerfabriek Tangoollangin. Fiche 251-252

186 Suikerfabriek Tjandie. Fiche 243-244

187 Suikerfabriek Waroe. Fiche 222-223

188 Suikerfabriek Watoetoelis. Fiche 257-258

189-197 Bijlage N bij het rapport: *Residentie Tegal*, 1854.

189 Suikerfabriek Adiwerna. Fiche 61

190 Suikerfabriek. Bandjardawa. Fiche 70

191 Suikerfabriek Djatibarang. Fiche 63-64

192 Suikerfabriek Doekowringin. Fiche 68

193 Suikerfabriek Kemanglen. Fiche 50

194 Suikerfabriek Lemahabang. Fiche 59

195 Suikerfabriek Pagongan. Fiche 56-57

196 Suikerfabriek Pangkah. Fiche 54

197 Suikerfabriek Tjomal. Fiche 66

198 Bijlagen P, Q en R bij het rapport. Staten met samenvattingen van de beantwoording door de residenten van de twaalf vragen, opgesteld door de commissie, (c. 1857). Fiche 8-9, 26-31 (hs.)

c. BEZWAREN TEGEN DE SUIKERCONTRACTEN.

199-211 Bijlage S bij het rapport. Staten met samenvattingen van de geregistreerde bezwaren tegen bepalingen in de suikercontracten van het gewestelijk bestuur, de inlandse bevolking en de fabrikanten, met de mening van de directeur der Cultures daarover, opgesteld door de commissie, (c. 1857).

199 Residentie Banjoemas. Fiche 16-17, 35-37 (hs.)

200 Residentie Besoeki. Fiche 15-16, 105-106 (hs.)

201 Residentie Cheribon. Fiche 9-10, 129-131 (hs.)

202 Residentie Japara. Fiche 11-12, 80-83 (hs,)

厦門大學圖書館 BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS AMOIENSIS

203 Residentie Kediri. Fiche 16, 142-143 (hs.)

204 Residentie Madioen. Fiche 16, 148-149 (hs.)

205 Residentie Pasoeroean. Fiche 13-14, 191-195 (hs.)

206 Residentie Pekalongan. Fiche 10, 138 (hs.)

207 Residentie Probolinggo. Fiche 14-15, 155-157 (hs.)

208 Residentie Rembang. Fiche 12, 114 (hs.)

209 Residentie Semarang. Fiche 10-11, 39-40 (hs.)

210 Residentie Soerabaja. Fiche 12-13, 217-220 (hs.)

211 Residentie Tegal. Fiche 10, 51-53 (hs.)

IV. OORDEEL VAN DE COMMISSIE.

Bijlage T bij het rapport. Besluit van de resident van Japara over de toewijzing van preferent vruchtgebruik van grond aan een sawa-eigenaar. Afschrift, (c. 1857). Zie nr. 2. Fiche 21

212 Bijlage U bij het rapport. Memorie met een samenvatting van de meningen van inlandse hoofden en landbouwers over het voorstel tot afschaffing van de wisselbouw bij de suikercultuur, 1857. Fiche 31

213 Bijlage V bij het rapport. Staat met een overzicht per residentie van suikerfabrieken in de "vrije cultuur", de oppervlakte bouwgrond, de verbouwen productiemethoden, de opbrengst en de eventuele financiële voordelen voor het gouvernement, (1857). Fiche 18, 31-33 (hs.)

214 Bijlagen W en Z bij het rapport, (1857). Fiche 18-19, 33-35 (hs.)

Bijlage W. Memorie over het rendement van stoommachines bij de suikerproductie en bij welke fabrieken deze machines gebruikt worden. Fiche 18, 33 (hs.)

Zie voor bijlage Z de beschrijving tussen nr. 240 en 241. Fiche 18

V. VOORSTELLEN VAN DE COMMISSIE.

215-227 Bijlage X bij het rapport. Nota's van toelichting op de beschrijvingen van de residenten, (1857). 11 banden en 2 stukken.

215 Residentie Banjoemas. Fiche 35

216 Residentie Besoeki. Fiche 106-107

217 Residentie Cheribon. Fiche 108-109

218 Residentie Japara. Fiche 73-74

219 Residentie Kediri. Fiche 139

220 Residentie Madioen. Fiche 153-154

221 Residentie Pasoeroean. Fiche 195-196

222 Residentie Pekalongan. Fiche 138-139

223 Residentie Probolinggo. Fiche 154

224 Residentie Rembang. Fiche 110-111

225 Residentie Semarang. Fiche 47-48

226 Residentie Soerabaja. Fiche 214-216

227 Residentie Tegal. Fiche 53-54

228-240 Bijlage Y bij het rapport. Overzichten van de situatie van de suikercultuur als aanvulling en commentaar op de beschrijvingen van de residenten, (1857).

228 Residentie Banjoemas. Fiche 18, 35 (hs.)

229 Residentie Besoeki. Fiche 17-18, 107-108 (hs.)

230 Residentie Cheribon. Fiche 16-17, 109-110 (hs.)

231 Residentie Japara. Fiche 17, 72-73 (hs.)

232 Residentie Kediri. Fiche 18, 141 (hs.)

233 Residentie Madioen. Fiche 18, 148 (hs.)

234 Residentie Pasoeroean. Fiche 17, 195 (hs.)

235 Residentie Pekalongan. Fiche 17, 138 (hs.)

236 Residentie Probolinggo. Fiche 17, 154-155 (hs.)

237 Residentie Rembang. Fiche 17, 39 (hs.)

238 Residentie Semarang. Fiche17, 47 (hs.)

239 Residentie Soerabaja. Fiche 17, 216-217 (hs.)

240 Residentie Tegal. Fiche 17, 50-51(hs.)

Bijlage Z bij het rapport. Concept voor een nieuw suikercontract. Fiche 18, 33 (hs.)

Zie nr. 214.

241 Bijlage Z1 bij het rapport. Memorie van toelichting op het concept-suikercontract, (1857). Fiche 18, 34-35 (hs.)

BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS

F434.268
C719
(1:GUIDE)

厦门大学图书馆
BIBLIOTHECA UNIVERSITAS AMOIENSIS
博学於此

51616286